

Council of Europe Treaty Series – No.197
Non official translation in Bulgarian

КОНВЕНЦИЯ на Съвета на Европа за борба с трафика на хора

Ратифицирана със закон, приет от 40-то НС на 7.03.2007 г. - ДВ, бр. 24 от 20.03.2007 г. Издадена от Министерството на правосъдието, обн., ДВ, бр. 63 от 3.08.2007 г., в сила за Република България от 18.06.2007 г.

Преамбюл

Държавите - членки на Съвета на Европа, и другите държави, подписали тази конвенция,

като имат предвид, че целта на Съвета на Европа е постигане на по-голямо единство между своите членове;

като имат предвид, че трафикът на хора представлява нарушение на човешките права и престъпление срещу достойнството и неприкосновеността на човешката личност;

като имат предвид, че трафикът на хора може да доведе до заробване на жертвите;

като имат предвид, че зачитането на правата на жертвите, закрилата на жертвите и борбата с трафика на хора трябва да бъдат най-висши цели;

като имат предвид, че всички действия или инициативи, насочени срещу трафика на хора, не трябва да бъдат дискриминационни, а да отчитат равенството между половете, както и подхода за закрила на правата на децата;

като припомнят декларациите на министрите на външните работи на държавите членки, приети на 112-ото (14 - 15 май 2003 г.) и 114-ото (12 - 13 май 2004 г.) заседание на Комитета на министрите, в които се призовава към засилени действия от страна на Съвета на Европа срещу трафика на хора;

като взеха предвид Конвенцията за закрила на правата на човека и основните свободи (1950 г.) и протоколите към нея;

като взеха предвид следните препоръки на Комитета на министрите към държавите - членки на Съвета на Европа: Препоръка № R (91) 11 относно сексуалната експлоатация, порнографията, проституцията и трафика на деца и непълнолетни; Препоръка № R (97) 13 относно сплашването на свидетели и правата на защитата; Препоръка № R (2000) 11 за борба с трафика на хора с цел сексуална експлоатация; Препоръка Rec (2001) 16 за защита на децата от сексуална експлоатация; Препоръка Rec (2002) 5 за защита на жените от насилие;

като взеха предвид следните препоръки на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа: Препоръка 1325 (1997) относно трафика на жени и насилствената проституция в държавите - членки на Съвета на Европа; Препоръка 1450 (2000) относно насилието срещу жени в Европа; Препоръка 1545 (2002) за кампанията срещу трафика на жени; Препоръка 1610 (2003) относно миграцията, свързана с трафика на жени и проституцията; Препоръка 1611 (2003) относно трафика на органи в Европа; Препоръка 1663 (2004) относно домашното робство: поставяне в положение на зависимост, домашни помощници и съпруги със сключен фиктивен брак срещу заплащане;

като взеха предвид Рамковото решение на Съвета на Европейския съюз от 19 юли 2002 г. за борба с трафика на хора, Рамковото решение на Съвета на Европейския съюз от 15 март 2001 г. за процесуалното качество на жертвите в наказателното производство и Директивата на Съвета на Европейския съюз от 29 април 2004 г. относно разрешението за пребиваване, издавано на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или са били подпомогнати с цел нелегална имиграция и сътрудничат на компетентните органи;

като взеха надлежно предвид Конвенцията на Обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност и Протокола към нея за предотвратяване, ограничаване и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, с оглед подобряване на закрилата, която им предоставят тези инструменти, и доразвиване на установените от тях стандарти;

като взеха надлежно предвид другите приложими международноправни актове в областта на борбата с

трафика на хора;

като отчитат нуждата от създаване на всеобхватен международноправен инструмент, който да се съсредоточи върху човешките права на жертвите на трафик и да установи специален механизъм за наблюдение,

се споразумяха за следното:

Глава първа - Предмет, приложно поле, принцип на забрана на дискриминацията и определения

Член 1 - Предмет на конвенцията

1. Тази конвенция има за предмет:

а) предотвратяването и борбата с трафика на хора, като едновременно с това се гарантира равенството между половете;

б) закрилата на човешките права на жертвите на трафик, разработването на всеобхватна рамка за закрила и подпомагане на жертвите на трафик и свидетелите, като едновременно с това се гарантира равенството между половете, както и осигуряването на ефективно разследване и наказателно преследване;

в) поощряването на международното сътрудничество в областта на борбата с трафика на хора.

2. За да се гарантира ефективното прилагане на нейните разпоредби от страните по нея, с тази конвенция се установява специален механизъм за наблюдение.

Член 2 - Приложно поле

Тази конвенция се прилага за всички форми на трафик на хора, независимо дали са национални или международни и дали са свързани или не с организираната престъпност.

Член 3 - Принцип на забрана на дискриминацията

Прилагането на разпоредбите на тази конвенция от страните по нея, в частност предоставянето на мерки за закрила и съдействие за спазване правата на жертвите, се осъществява без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак.

Член 4 - Определения

За целите на тази конвенция:

а) "трафик на хора" означава набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на хора посредством заплаха за използване или самото използване на сила или други форми на принуда, отвличане, измама, въвеждане в заблуждение, злоупотреба с власт или състояние на зависимост или даване или получаване на пари или облаги за постигането на съгласието на лицето, имащо власт над друго лице, за целите на експлоатирането му; експлоатирането включва най-малкото използване с цел проституиране на друго лице или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, робство или дейности, сходни с робството, поставяне в положение на зависимост или отнемането на телесни органи;

б) съгласието на жертва на "трафик на хора" да бъде подложена на някоя от формите на експлоатация, предвидени в буква а) на този член, се счита за ирелевантно, когато е използвано което и да било от средствата, изброени в буква а);

в) набирането, транспортирането, прехвърлянето, укриването или приемането на дете с цел експлоатация се разглежда като "трафик на хора", дори ако не включва някое от средствата, предвидени в буква а) на този член;

д) "дете" означава всяко лице, което не е навършило 18 години;

е) "жертва" означава всяко физическо лице, което е обект на трафик на хора, съгласно определението в този член.

Глава втора - Превенция, сътрудничество и други мерки

Член 5 - Предотвратяване на трафика на хора

1. Всяка страна по конвенцията предприема мерки за изграждане или укрепване на националния координационен механизъм, обхващащ различните органи, които отговарят за предотвратяването и борбата с трафика на хора.

2. Всяка страна по конвенцията разработва и/или укрепва ефективни политики и програми за предотвратяване на трафика на хора посредством: изследователски, информационни, осведомителни и образователни кампании, социално-икономически инициативи и програми за обучение, в частност предназначени за хора, уязвими на трафик, както и за професионално занимаващите се с проблемите на трафика на хора.

3. Всяка страна по конвенцията насърчава прилагането на подход, основан на правата на човека, и използва интегрирания подход за равенство между половете, както и чувствителен към децата подход при разработването, изпълнението и оценяването на политиките и програмите по ал. 2.

4. Всяка страна по конвенцията предприема при нужда подходящи мерки, за да се даде възможност миграцията да се осъществява законосъобразно, в частност посредством разпространяване от съответните служби на точна информация за условията, позволяващи законно влизане и пребиваване на нейна територия.

5. Всяка страна по конвенцията предприема конкретни мерки за намаляване уязвимостта на децата на трафик преди всичко посредством създаване на защитна среда за тях.

6. Мерките, приети в съответствие с този член, предполагат, когато е подходящо, участието на неправителствени организации, други компетентни организации и други елементи на гражданското общество, ангажирани с предотвратяването на трафика на хора и закрилата на жертвите или тяхното подпомагане.

Член 6 - Мерки за пресичане на търсенето

За пресичане на търсенето, което подхранва всички форми на експлоатация на хора, особено на жени и деца, водещи до трафик, всяка страна по конвенцията приема или подсилва законодателните, административните, възпитателните, социалните, културните или други мерки, включително:

а) изследователска работа в областта на най-добрите практики, методи и стратегии;

б) мерки за осъзнаване на отговорността и важната роля на медиите и гражданското общество за определяне на търсенето като една от изначалните причини за трафика на хора;

в) насочени информационни кампании, предполагащи, когато е подходящо, участието *inter alia* на публичните власти и на лицата, формиращи държавната политика;

г) превантивни мерки, включително образователни програми за момчета и момичета по време на училищното им обучение, наблюдаващи върху неприемливостта на дискриминацията, основана на пола, и нейните пагубни последици, важността на равенството между половете, а също и върху достойнството и неприкосновеността на всяка човешка личност.

Член 7 - Гранични мерки

1. Без да се нарушават международните ангажименти във връзка със свободното движение на хора, страните по конвенцията засилват, в рамките на възможното, необходимия граничен контрол за предотвратяване или разкриване на трафика на хора.

2. Всяка страна по конвенцията приема законодателни или други подходящи мерки за предотвратяване, в рамките на възможното, на използването на транспортните средства на търговски превозвачи за

осъществяване на престъпленията, предвидени в тази конвенция.

3. Когато е подходящо и без да се нарушават приложимите международни конвенции, тези мерки включват предвиждане на задължение за търговските превозвачи, включително за всяка превозваческа фирма или собственик или оператор на каквото и да било превозно средство, да се уверят, че всички пътници притежават документите за пътуване, които се изискват за влизане на територията на приемащата държава.

4. Всяка страна по конвенцията предприема необходимите мерки в съответствие с нейното национално законодателство, за да предвиди налагането на санкции в случай на нарушаване на задължението, произтичащо от ал. 3 на този член.

5. Всяка страна по конвенцията приема онези законодателни или други мерки, които са необходими, за да се направи възможно, в съответствие с нейното национално законодателство, даването на отказ за влизане или анулирането на визите на лица, замесени в извършването на престъпленията, предвидени в тази конвенция.

6. Страните по конвенцията засилват сътрудничеството между своите гранични служби, *inter alia*, посредством установяването и поддържането на преки канали за комуникация.

Член 8 - Сигурност и контрол на документи

Всяка страна по конвенцията предприема мерките, които са необходими:

a) за да се гарантира, че издадените от нея документи за пътуване или за самоличност са с такова качество, което не позволява лесно да се злоупотреби с тях, нито лесно да бъдат фалшифицирани или неправомерно променени, възпроизвеждани или издавани; и

b) за да се гарантира неприкосновеността и сигурността на документите за пътуване или за самоличност, издадени от или от името на тази страна, и за да се предотврати неправомерното им изготвяне и издаване.

Член 9 - Легитимност и валидност на документите

По искане на друга страна страната по конвенцията проверява в съответствие със своето национално законодателство и в разумен срок легитимността и валидността на документите за пътуване или за самоличност, издадени или за които се претендира, че са издадени от нейно име, и за които се подозира, че са били използвани за трафик на хора.

Глава трета - Мерки за закрила и съдействие за спазване правата на жертвите, като се гарантира равенството между половете

Член 10 - Идентифициране на жертвите

1. Всяка страна по конвенцията осигурява в състава на своите компетентни органи лица, които са обучени и квалифицирани за предотвратяване и борба с трафика на хора, за идентифициране и подпомагане на жертвите, включително на децата, и гарантира, че различните органи сътрудничат помежду си, както и със съответните организации, изпълняващи функции по подпомагане, по начин, който позволява жертвите да бъдат идентифицирани в рамките на процедура, отчитаща особеното положение на жените и децата жертви, а когато това е целесъобразно, и да бъдат снабдявани с разрешения за пребиваване при условията, предвидени в чл. 14 от тази конвенция.

2. Всяка страна по конвенцията приема онези законодателни или други мерки, които са необходими за идентифицирането на жертвите, при нужда в сътрудничество с други страни по конвенцията и съответните организации, изпълняващи функции по подпомагане. Всяка страна по конвенцията гарантира, че ако компетентните органи имат основателни причини да смятат, че едно лице е било жертва на трафик на хора, това лице няма да бъде изведено от нейната територия, докато не приключи процедурата по установяване на самоличността му от компетентните органи като жертва на престъплението, предвидено в чл. 18 от тази конвенция, и едновременно с това гарантира, че лицето получава помощта, предвидена в чл. 12, алинеи 1 и 2.

3. Когато възрастта на жертвата не може да се определи и има основание да се смята, че жертвата е дете, същата се предполага, че е дете и ѝ се предоставят специални мерки за защита, докато се установи нейната възраст.

4. Веднага щом едно дете без придружител се идентифицира като жертва, всяка страна по конвенцията:

a) осигурява представителството на детето от законен настойник/попечител, организация или орган, натоварен да действа в интерес на това дете;

b) предприема необходимите мерки за установяване на неговата самоличност и националност;

c) полага всички необходими усилия за издирване на неговото семейство, когато това е в интерес на детето.

Член 11 - Закрила на личния живот

1. Всяка страна по конвенцията закриля личния живот и самоличността на жертвите. Личните данни, които се отнасят до тях, се съхраняват и използват в съответствие с условията, предвидени в Конвенцията за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни (ETS № 108).

2. Всяка страна по конвенцията приема мерки, гарантиращи, в частност, че самоличността или данните, позволяващи идентифицирането на дете - жертва на трафик, не се разгласяват публично чрез медиите или всякакви други средства, освен при изключителни обстоятелства, с оглед улесняване издирването на членове на семейството или осигуряване по друг начин на благополучието или закрилата на детето.

3. Всяка страна по конвенцията разглежда възможността да приеме в съответствие с чл. 10 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, така както е тълкуван от Европейския съд по правата на човека, мерки за насърчаване на медиите да закрилят личния живот и самоличността на жертвите чрез саморегулиране или посредством мерки за регулиране или съвместно регулиране.

Член 12 - Подпомагане на жертвите

1. Всяка страна по конвенцията приема онези законодателни или други мерки, които са необходими за подпомагане на жертвите при тяхното физическо, психологическо или социално възстановяване. Това подпомагане включва като необходим минимум:

a) условия на живот, които дават възможност да се осигурят насъщните им нужди посредством такива мерки, като подходящо и безопасно настаняване, психологическо и материално подпомагане;

b) достъп до спешна медицинска помощ;

c) писмени и устни преводачески услуги, когато е необходимо;

d) предоставяне на правни съвети и информация, в частност по отношение на техните законни права и услугите, които са на тяхно разположение, на език, който могат да разберат;

e) подпомагане, което да даде възможност техните права и интереси да бъдат представлявани и взети предвид на съответните етапи от наказателното производство срещу извършителите;

f) достъп на децата до образование.

2. Всяка страна по конвенцията надлежно отчита нуждите на жертвата от сигурност и защита.

3. Наред с това всяка страна по конвенцията предоставя необходимата медицинска или друга помощ на законно пребиваващите на нейна територия жертви, които не разполагат с достатъчно финансови средства и се нуждаят от такава помощ.

4. Всяка страна по конвенцията приема правилата, по силата на които жертвите, законно пребиваващи

на нейна територия, имат право на достъп до пазара на труда, професионално обучение и образование.

5. Всяка страна по конвенцията предприема при нужда и при спазване условията, предвидени в нейното национално законодателство, мерки за сътрудничество с неправителствените организации, други компетентни организации или други елементи на гражданското общество, ангажирани с подпомагането на жертвите.

6. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че подпомагането на жертвата не е поставено в зависимост от готовността ѝ да свидетелства.

7. За целите на прилагането на разпоредбите, предвидени в този член, всяка страна по конвенцията гарантира, че услугите се предоставят въз основа на информирано съгласие, като надлежно се отчитат специфичните нужди на лицата в уязвимо положение и правата на децата по отношение на тяхното настаняване, образование и подходящи грижи за тяхното здраве.

Член 13 - Период за възстановяване и размисъл

1. Всяка страна по конвенцията предвижда в своето национално законодателство период за възстановяване и размисъл от най-малко 30 дни, когато има основателни причини да се смята, че въпросното лице е жертва на трафик. Този период трябва да е достатъчен за въпросното лице, за да се възстанови и освободи от влиянието на трафикантите и/или да вземе осъзнато решение за сътрудничество с компетентните органи. През този период не е възможно да се изпълни спрямо него никаква мярка за експулсиране. Тази разпоредба не засяга действията, осъществявани от компетентните органи във всички фази на съответното национално производство и в частност при разследването и наказателното преследване на престъпните деяния. През този период страните по конвенцията разрешават на въпросните лица да пребивават на тяхна територия.

2. През този период лицата по ал. 1 на този член имат право да се ползват от мерките, предвидени в чл. 12, алинеи 1 и 2 .

3. Страните по конвенцията не са обвързани със спазването на този срок, ако съображения за спазване на обществения ред препятстват това или ако се установи, че е неоснователно предявена претенцията за ползване със статут на жертва на трафик.

Член 14 - Разрешение за пребиваване

1. Всяка страна по конвенцията издава подновяемо разрешение за пребиваване на жертвите в едната от следните две хипотези или и в двете:

а) компетентният орган счита, че тяхното пребиваване е необходимо поради личното им положение;

б) компетентният орган счита, че тяхното пребиваване е необходимо за целите на сътрудничеството с компетентните органи при разследването или в наказателното производство.

2. Разрешенията за пребиваване на деца - жертви на трафик, когато такива са необходими по закон, се издават в съответствие с най-добрия интерес на детето и при нужда се подновяват при същите условия.

3. Неподновяването или отнемането на разрешението за пребиваване се подчинява на условията, предвидени в националното законодателство на съответната страна по конвенцията.

4. Ако жертвата представи искане за друг вид разрешение за пребиваване, въпросната страна по конвенцията взема предвид обстоятелството, че жертвата е притежавала или притежава разрешение за пребиваване в съответствие с ал. 1.

5. Предвид задълженията на страните по конвенцията, на които се позовава чл. 40 от нея, всяка от тези страни гарантира, че предоставянето на разрешение в съответствие с тази разпоредба не нарушава правото да се търси и да се ползва убежище.

Член 15 - Обезщетение и правна закрила

1. Всяка страна по конвенцията осигурява достъп на жертвите от първия им контакт с компетентните органи до информация за приложимите съдебни и административни процедури на език, който разбират.

2. Всяка страна по конвенцията предвижда в своето национално законодателство право на правно подпомагане и на безплатна правна помощ за жертвите при условията, предвидени в нейното национално законодателство.

3. Всяка страна по конвенцията предвижда в националното си законодателство право на жертвите на обезщетение от извършителите на престъпления.

4. Всяка страна по конвенцията приема онези законодателни или други мерки, които са необходими, за да се гарантира обезщетение на жертвите в съответствие с условията, предвидени в националното ѝ законодателство, например чрез създаването на фонд за обезщетение на жертвите или мерки или програми, насочени към социално подпомагане и социална интеграция на жертвите, които могат да се финансират от активите, събрани в резултат на прилагането на мерките, предвидени в чл. 23 .

Член 16 - Репатриране и връщане на жертвите

1. Страната по конвенцията, чийто гражданин е жертвата или където това лице има право на постоянно пребиваване към момента на влизане на територията на приемащата страна, улеснява и приема неговото завръщане без необосновано или прекомерно забавяне, като надлежно зачита правата, сигурността и достойнството на това лице.

2. Когато дадена страна по конвенцията връща жертва в друга държава, това връщане се осъществява при надлежно съобразяване с правата, сигурността и достойнството на това лице, както и с фазата на всяко съдебно производство, свързано с обстоятелството, че лицето е жертва, като за предпочитане е връщането да бъде доброволно.

3. По искане на приемаща страна дадена замолена страна по конвенцията проверява дали лицето е неин гражданин или се е ползвало с право на постоянно пребиваване на нейна територия към момента на влизане на територията на приемащата страна.

4. За да улесни завръщането на жертва, която не разполага с изискуемите документи, страната по конвенцията, чийто гражданин е лицето или където то се ползва с право на постоянно пребиваване към момента на влизане на територията на приемащата страна, приема да издаде по искане на приемащата страна необходимите документи за пътуване или друго разрешение, за да даде възможност на лицето да пътува и да влезе отново на нейна територия.

5. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки с оглед изготвянето на програми за репатриране с участието на съответните национални или международни институции и неправителствени организации. Тези програми са насочени към избягване на повторната виктимизация. Всяка страна по конвенцията полага необходимите усилия с оглед реинтегриране на жертвите в обществото в държавата на завръщане, включително реинтегриране в образователната система и пазара на труда, в частност, посредством придобиване и усъвършенстване на техните професионални умения. По отношение на децата тези програми трябва да включват упражняването на правото на образование и мерки, осигуряващи адекватни грижи или приемане от семейството или подходящи обгрижващи структури.

6. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки с оглед предоставяне на жертвите при нужда в сътрудничество с всяка друга заинтересована страна по конвенцията на контактна информация за структури, които могат да ги подпомогнат в страната, където са се завърнали или са репатрирани, като например правоприлагащи служби, неправителствени организации, юридически професии, които могат да предоставят консултации и агенции за социално подпомагане.

7. Децата - жертви на трафик, не се връщат в дадена държава, ако съществува индикация в резултат на извършена оценка на риска и сигурността, че това връщане няма да защити по най-добър начин интересите на детето.

Член 17 - Равенство между половете

При прилагането на мерките, предвидени в тази глава, всяка страна по конвенцията си поставя за цел да насърчи равенството между половете и използва интегрирания подход в областта на равенството между половете при разработването, изпълнението и оценяването на мерките.

Глава четвърта - Материално наказателно право

Член 18 - Криминализиране на трафика на хора

Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки, за да се възведат в престъпления деянията, изложени в чл. 4 от тази конвенция, когато са извършени умишлено.

Член 19 - Криминализиране на използването на услугите на жертвата

Всяка страна по конвенцията разглежда възможността за приемане на необходимите законодателни и други мерки с оглед възвеждане в престъпление по смисъла на националното ѝ законодателство на използването на услугите, които са обект на експлоатацията, предвидена в чл. 4 , буква а) от тази конвенция, със знанието, че лицето е жертва на трафик на хора.

Член 20 - Криминализиране на деянията, свързани с документите за пътуване или за самоличност

Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки с оглед възвеждане в престъпления на следните деяния, когато са извършени умишлено с цел да се направи възможен трафикът на хора:

- a) подправяне на документ за пътуване или за самоличност;
- b) посредничество за или снабдяване с такъв документ;
- c) задържане, отнемане, скриване, повреждане или унищожаване на документ за пътуване или за самоличност на друго лице.

Член 21 - Опит и подпомагане или подбуждане

1. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки с оглед възвеждане в престъпления, когато са извършени умишлено, помагачеството или подбуждането към извършване на някое от престъпленията по членове 18 и 20 от тази конвенция.

2. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки с оглед възвеждане в престъпление, когато е извършен умишлено, опитът за извършване на престъпленията по членове 18 и 20 , буква а) от тази конвенция.

Член 22 - Отговорност на юридическите лица

1. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки, за да гарантира, че юридическите лица могат да носят отговорност за престъпления, установени в съответствие с тази конвенция, извършени в тяхна полза от всяко физическо лице, действащо самостоятелно или като част от орган на юридическото лице, което заема ръководна длъжност в рамките на юридическото лице на основание на:

- a) правомощие да представлява юридическото лице;
- b) овластяване да взема решения от името на юридическото лице;
- c) овластяване да упражнява вътрешен контрол в рамките на юридическото лице.

2. Освен вече предвидените в ал. 1 случаи всяка страна приема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическо лице може да носи отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на физическо лице по ал. 1 е направила възможно извършването на престъпление, установено в съответствие с тази конвенция, в полза на това юридическо лице от физическо лице, действащо от негово име.

3. Съобразно правните принципи на страната по конвенцията отговорността на юридическо лице може да бъде наказателна, гражданска или административна.

4. Тази отговорност не е в ущърб на наказателната отговорност на физическите лица, извършили престъплението.

Член 23 - Санкции и мерки

1. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки с оглед налагането на ефективни, съразмерни и възпиращи наказания за престъпленията, установени в съответствие с членове от 18 до 21. Тези наказания включват налагането на наказанието лишаване от свобода, което може да послужи като основание за екстрадиция, за престъпленията, установени в съответствие с чл. 18, когато са извършени от физически лица.

2. Всяка страна по конвенцията гарантира, че юридическите лица, които носят отговорност в съответствие с чл. 22, подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи наказателни или ненаказателни санкции или мерки, включително парични санкции.

3. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки, които да й позволят да конфискува или по друг начин да отнема средствата за извършване и облагите от престъпленията, установени в съответствие с членове 18 и 20, буква а) от тази конвенция, или имущество, съответстващо по стойност на тези облаги.

4. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки, които да позволят временното или постоянно затваряне на всяко предприятие, което е било използвано за осъществяването на трафик на хора, без да се накърняват правата на добросъвестните трети страни, или временно или окончателно да забранят на извършителя на това престъпление да упражнява дейността, по повод на която е извършено престъплението.

Член 24 - Отегчаващи обстоятелства

Всяка страна по конвенцията гарантира, че следните обстоятелства се считат за отегчаващи обстоятелства при определянето на наказанието за престъпленията, установени в съответствие с чл. 18 от тази конвенция:

а) когато престъплението е извършено умишлено или поради груба небрежност, застрашавайки живота на жертвата;

б) престъплението е извършено срещу дете;

в) престъплението е извършено от длъжностно лице при изпълнение на неговите служебни задължения;

д) престъплението е извършено в рамките на организирана престъпна група.

Член 25 - Предходни осъждания

Всяка страна по конвенцията приема законодателни или други мерки, предвиждащи възможност при определяне на наказанието да се вземат предвид окончателните присъди, постановени в друга страна по конвенцията по отношение на престъпленията, установени в съответствие с тази конвенция.

Член 26 - Разпоредба за освобождаване от наказание

Всяка страна по конвенцията в съответствие с основните принципи на своята правна система предвижда възможност да не се налагат наказания на жертвите за тяхното участие в незаконни дейности, доколкото те са били принудени да правят това.

Глава пета - Разследване, наказателно преследване и процес

Член 27 - Ex parte и ex officio жалби

1. Всяка страна по конвенцията гарантира, че следствените действия или наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с тази конвенция, няма да зависят от обясненията или обвиненията, изхождащи от жертвата, поне когато престъплението е извършено изцяло или частично на нейна територия.

2. Всяка страна по конвенцията гарантира, че жертвите на престъпление, извършено на територията на страна по конвенцията, различна от тази, където те пребивават, могат да подадат оплакване пред компетентните органи на държавата по местопребиваването им. Компетентният орган, до който е подадено оплакването, доколкото самият той не притежава компетентност в това отношение, веднага го предава на компетентния орган на страната, на чиято територия е извършено престъплението. Оплакването се разглежда в съответствие с националното законодателство на страната, където е извършено престъплението.

3. Всяка страна по конвенцията гарантира чрез законодателни или други мерки при условията, предвидени в националното й законодателство, на всяка група, фондация, асоциация или неправителствена организация, която си поставя за цел борбата срещу трафика на хора или закрилата на правата на човека, възможността да подпомогне и/или подкрепи жертвата с нейното съгласие по време на наказателното производство, свързано с престъплението, установено в съответствие с чл. 18 от тази конвенция.

Член 28 - Закрила на жертвите, свидетелите и лицата, сътрудничащи на

съдебните власти

1. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки с оглед осигуряване на ефективна и подходяща закрила срещу възможно отмъщение или сплашване, в частност по време на и след разследването и наказателното преследване срещу извършителите, в полза на:

a) жертвите;

b) когато това е подходящо, на онези, които са съобщили за престъпленията, установени в съответствие с чл. 18 от тази конвенция, или които по друг начин са сътрудничили на органите на разследването или на прокуратурата;

c) свидетелите, които са дали показания, касаещи престъпленията, установени в съответствие с чл. 18 от тази конвенция;

d) когато е необходимо, членовете на семейството на лицата по букви a) и c).

2. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки за осигуряване и предлагане на различни видове закрила. Тези мерки могат да включват физическа закрила, смяна на местоживеенето, промяна на самоличността и съдействие за намиране на работа.

3. На децата жертви се предоставят мерки за специална закрила, които в най-голяма степен са съобразени с интересите на детето.

4. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки за предоставяне при нужда на подходяща защита срещу възможно отмъщение или сплашване, в частност по време на или след приключване на разследването или наказателното преследване на извършителите, за членовете на групите, фондациите, асоциациите или неправителствените организации, които упражняват една или няколко от дейностите, предвидени в чл. 27, ал. 3 .

5. Всяка страна по конвенцията разглежда възможността за сключване на споразумения или договарености с други държави за целите на прилагането на този член.

Член 29 - Специализирани органи и координационни структури

1. Всяка страна по конвенцията приема онези мерки, които са необходими, за да гарантират, че лицата или организациите притежават необходимата квалификация в областта на борбата с трафика и защитата на жертвите. На тези лица или организации се предоставя необходимата независимост в съответствие с основните принципи на законодателството на тази страна, за да могат да упражняват своите функции ефективно и без да се оказва върху тях неправомерен натиск. Тези лица или служителите на тези организации трябва да са преминали съответно обучение и да разполагат с необходимите финансови средства за осъществяването на своите задачи.

2. Всяка страна по конвенцията приема онези мерки, които са необходими, за да осигурят координирането на политиката и действията на своите административни служби и на другите обществени органи за противодействие на трафика на хора при нужда, чрез създаването на координационни структури.

3. Всяка страна по конвенцията предоставя или засилва обучението на съответните служители, отговарящи за превенцията и борбата с трафика на хора, включително обучение по правата на човека. Обучението може да отчита конкретната специфика на различните служби и при нужда да се фокусира върху методите, които се използват за предотвратяване на този трафик, наказателното преследване на трафикантите и защитата на правата на жертвите, включително защитата на жертвите от трафикантите.

4. Всяка страна по конвенцията разглежда възможността за назначаване на национални докладчици или други механизми за наблюдение на дейностите на държавните институции, насочени срещу трафика, и на изпълнението на изискванията на националното законодателство.

Член 30 - Съдебно производство

В съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и по-специално в съответствие с изискването на чл. 6 от нея всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни или други мерки с оглед гарантиране в хода на съдебното производство:

а) на закрилата на личния живот на жертвите и когато е необходимо, на тяхната самоличност;

б) на сигурността на жертвата и защитата ѝ срещу сплашване,

съобразно изискванията на нейното национално законодателство, а в случай на деца жертви - като полага особени грижи за нуждите на децата и като осигурява правото им на мерки за особена закрила.

Член 31 - Подсъдност

1. Всяка страна по конвенцията приема необходимите законодателни и други мерки за установяването на подсъдност за всяко престъпление, установено в съответствие с тази конвенция, когато престъплението е извършено:

а) на нейна територия; или

б) на борда на кораб, плаващ под флага на тази страна; или

в) на борда на самолет, регистриран съгласно законодателството на тази страна; или

д) от неин гражданин или от лице без гражданство, което обичайно пребивава на нейна територия, ако престъплението е наказуемо съгласно наказателния закон на мястото, където е извършено, или ако престъплението е извършено извън териториалната юрисдикция на която и да било държава;

е) срещу неин гражданин.

2. Всяка страна по конвенцията може към момента на подписване или депозиране на своя акт за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване чрез декларация, адресирана до генералния секретар на Съвета на Европа, да заяви, че си запазва правото да не прилага или да прилага само в специални случаи или при специални условия правилата за подсъдност, предвидени в ал. 1, букви д) и е) от този член или в която и да е част от тях.

3. Всяка страна по конвенцията приема онези мерки, които са необходими за установяване на подсъдността ѝ за престъпленията, предвидени в тази конвенция, в случаите, когато предполагаемият извършител на престъплението се намира на нейна територия и тя не го екстрадира в друга страна по конвенцията единствено на основание на неговото гражданство след отправено искане за екстрадиция.

4. Когато повече от една страна по конвенцията претендира подсъдност за твърдяно престъпление, установено в съответствие с тази конвенция, заинтересованите страни при нужда се консултират с оглед

определяне на най-добрата подсъдност за осъществяване на наказателното преследване.

5. Без да се накърняват общите норми на международното право, тази конвенция не изключва упражняването на наказателна подсъдност от дадена страна по конвенцията в съответствие с националното ѝ законодателство.

Глава шеста - Международно сътрудничество и сътрудничество с гражданското общество

Член 32 - Общи принципи и мерки за международно сътрудничество

Страните по конвенцията си сътрудничат в съответствие с разпоредбите на тази конвенция и посредством използването във възможно най-висока степен на съответните приложими международни и регионални актове, на договореностите, постигнати на основата на единно или реципрочно законодателство, и на националните закони с оглед:

- предотвратяването и борбата с трафика на хора;

- закрилата и предоставянето на помощ на жертвите;

- разследването или производствата, касаещи престъпленията, установени в съответствие с тази конвенция.

Член 33 - Мерки по отношение на застрашени или изчезнали лица

1. Когато една страна по конвенцията въз основа на информацията, с която разполага, има основателни причини да вярва, че животът, свободата или физическата неприкосновеност на лице по чл. 28, ал. 1 е в непосредствена опасност на територията на друга страна по конвенцията, страната, която разполага с информацията, в случай на спешност веднага я предоставя на последната, за да предприеме необходимите мерки за защита.

2. Страните по тази конвенция могат да разгледат възможността за засилване на сътрудничеството при търсене на изчезнали хора, в частност, на изчезнали деца, ако наличната информация ги кара да смятат, че те са жертва на трафик на хора. За тази цел страните по конвенцията могат да сключват помежду си двустранни или многостранни договори.

Член 34 - Информация

1. Замолената страна по конвенцията веднага информира молещата страна за окончателния резултат от мерките, предприети по реда на тази глава. Замолената страна информира също веднага молещата страна за всяко обстоятелство, което прави невъзможно изпълнението на исканите мерки или рискува значително да го забави.

2. Дадена страна по конвенцията може в рамките на своето национално законодателство и без да е отправено предварително искане да съобщи на друга страна по конвенцията информацията, събрана в рамките на нейните собствени разследвания, когато прецени, че разкриването на тази информация може да помогне на страната получател да образува или да проведе собствено разследване или производство по отношение на престъпления, установени в съответствие с тази конвенция, или когато тази информация би могла да доведе до формулиране на искане за сътрудничество от тази страна по реда на тази глава.

3. Преди да предостави тази информация, предоставящата я страна по конвенцията може да изиска тя да бъде съхранявана като поверителна или да бъде използвана при спазването на определени условия. Ако страната получател не може да удовлетвори това искане, тя уведомява за това другата страна по конвенцията, която в този случай следва да реши дали все пак да бъде предоставена въпросната информация. Ако страната получател приеме информацията, за използването на която са поставени определени условия, тя остава обвързана от тях.

4. Цялата информация, изискана по отношение на членове 13, 14 и 16, необходима за предоставянето на правата, съдържащи се в тези членове, се изпраща веднага по искане на заинтересованата страна при спазване на изискванията на чл. 11 от тази конвенция.

Член 35 - Сътрудничество с гражданското общество

Всяка страна по конвенцията насърчава държавните органи и представителите на държавната администрация да си сътрудничат с неправителствените организации, другите компетентни организации и членовете на гражданското общество при създаването на стратегически партньорства с оглед постигане целта на тази конвенция.

Глава седма - Механизъм за наблюдение

Член 36 - Експертна група за борба с трафика на хора

1. Групата от експерти за борба с трафика на хора (наричана по-нататък за краткост "ГРЕТА") следи за прилагането на тази конвенция от страните по нея.

2. ГРЕТА се състои от минимум 10 и максимум 15 членове при наличие на равно представителство на половете и спазен географски баланс, както и на мултидисциплинарни експертни познания. Членовете ѝ се избират от Комитета на страните измежду гражданите на държавите - страни по тази конвенция, за срок 4 години, който може да се поднови само веднъж.

3. Избирането на членовете на ГРЕТА се основава на следните принципи:

а) те се избират измежду лица с висок морал, известни с признатата си компетентност в областта на правата на човека, подпомагането и закрилата на жертвите на трафик и борбата с трафика на хора, или притежаващи професионален опит в областите, обхванати от тази конвенция;

б) те заемат длъжността в лично качество, като са независими и безпристрастни при упражняването на своите функции и са на разположение с оглед ефективното изпълнение на своите професионални задължения;

в) ГРЕТА не може да включва в състава си повече от един гражданин на една и съща държава;

д) те трябва да представляват главните правни системи.

4. Процедурата за избор на членовете на ГРЕТА се определя от Комитета на министрите след консултиране и получаване на единодушното съгласие на страните по конвенцията в рамките на една година от влизане в сила на тази конвенция. ГРЕТА приема собствените си процедурни правила.

Член 37 - Комитет на страните

1. Комитетът на страните по конвенцията се състои от представителите в Комитета на министрите на Съвета на Европа на държавите членки - страни по конвенцията, и от представителите на страните по конвенцията, които не са членки на Съвета на Европа.

2. Комитетът на страните се свиква от генералния секретар на Съвета на Европа. Неговото първо заседание се провежда в рамките на една година от влизането в сила на тази конвенция за избиране на членовете на ГРЕТА. Впоследствие той ще заседава по искане на една трета от страните по конвенцията, на председателя на ГРЕТА или на генералния секретар.

3. Комитетът на страните приема правилник за дейността си.

Член 38 - Процедура

1. Процедурата по оценяване се отнася до страните по конвенцията и се разделя на кръгове, чиято продължителност се определя от ГРЕТА. В началото на всеки кръг ГРЕТА подбира специфичните разпоредби, на които се основава процедурата по оценяване.

2. ГРЕТА определя най-подходящите средства за осъществяването на тази оценка. ГРЕТА може в частност да приема въпросник за всеки кръг на оценяване, който може да служи като основа за оценяването на изпълнението от страните на настоящата конвенция. Този въпросник се адресира до всички страни по конвенцията. Страните отговарят на въпросника, както и на всяко друго искане за предоставяне на информация, отправено от ГРЕТА.

3. ГРЕТА може да изисква да ѝ бъде предоставяна информация от гражданското общество.

4. ГРЕТА може субсидиарно да организира в сътрудничество с националните власти и "лицето за контакти", назначено от последните, и ако е необходимо, с помощта на независими национални експерти, посещения в съответните страни. По време на тези посещения ГРЕТА може да бъде подпомагана от специалисти в отделните области.

5. ГРЕТА изготвя проект на доклад, съдържащ нейните заключения относно изпълнението на разпоредбите, на които се основава оценката, както и нейните предложения относно начина, по който въпросната страна може да се справи с откритите проблеми. Проектодокладът се изпраща за коментар на страната, която е обект на оценяване. Нейните коментари се вземат предвид от ГРЕТА при изготвянето на нейния доклад.

6. На тази основа ГРЕТА приема своя доклад и своите заключения, отнасящи се до мерките, предприети от въпросната страна за целите на прилагането на разпоредбите на тази конвенция. Този доклад и заключения се изпращат на въпросната страна и на Комитета на страните. Докладът и заключенията на ГРЕТА се публикуват от момента на приемането им заедно с евентуалните коментари на въпросната страна.

7. Без да се нарушава процедурата по алинеи от 1 до 6 на този член, Комитетът на страните може да приеме въз основа на доклада и заключенията на ГРЕТА препоръки, адресирани до тази страна (а) касаещи мерките, които трябва да се вземат за изпълнение на заключенията на ГРЕТА, като при нужда се определя дата за предоставяне на информацията за тяхното изпълнение; и (б) целящи да бъде насърчено сътрудничеството с тази страна с оглед прилагането на тази конвенция.

Глава осма - Взаимовръзка с други международни актове

Член 39 - Взаимовръзка с Протокола за предотвратяване, ограничаване и

наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ

Конвенцията на Обединените нации срещу международната организирана

престъпност

Тази конвенция не накърнява правата и задълженията, произтичащи от Протокола за предотвратяване, ограничаване и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ Конвенцията на Обединените нации срещу международната организирана престъпност, и има за цел да засили закрилата, предоставена от този протокол, и да развие стандартите, съдържащи се в него.

Член 40 - Взаимовръзка с други международни актове

1. Тази конвенция не накърнява правата и задълженията, произтичащи от разпоредбите на други международни актове, по които страните по тази конвенция са или ще станат страни, и които съдържат разпоредби по въпросите, уредени с тази конвенция, и които осигуряват по-голяма закрила и помощ за жертвите на трафик.

2. Страните по конвенцията могат да сключват помежду си двустранни или многостранни споразумения по въпросите, уредени с тази конвенция, с оглед допълване или засилване на нейните разпоредби или улесняване прилагането на принципите, съдържащи се в нея.

3. Без да се засягат предметът и целта на тази конвенция и без да се нарушава нейното пълно прилагане по отношение на останалите страни, страните по конвенцията, които са членове на Европейския съюз, в своите взаимоотношения прилагат правилата на Общността и на Европейския съюз, доколкото съществуват правила на Общността или на Европейския съюз, регламентиращи отделния случай и приложими към него.

4. Нищо в тази конвенция не накърнява правата, задълженията и отговорностите на държавите и лицата, произтичащи от международното право, включително от международното хуманитарно право и международното право по правата на човека, и в частност, когато те са приложими, от Конвенцията от 1951 г. и Протокола от 1967 г., отнасящи се до статута на бежанец и до принципа на забрана на принудителното връщане (non-refoulement), съдържащ се в тях.

Глава девета - Изменения на конвенцията

Член 41 - Изменения

1. Всяко предложение за изменение на тази конвенция, внесено от страна по нея, се изпраща до генералния секретар на Съвета на Европа и се препраща от него на държавите - членки на Съвета на Европа, всяка друга държава, подписала конвенцията, всяка държава - страна по нея, Европейската общност и всяка държава, поканена да подпише тази конвенция, в съответствие с разпоредбите на чл. 42 , както и на всяка държава, поканена да се присъедини към тази конвенция в съответствие с разпоредбите на чл. 43 .

2. Всяко изменение, внесено от страна по конвенцията, се изпраща до ГРЕТА, която предоставя на Комитета на министрите своето становище по предложеното изменение.

3. Комитетът на министрите разглежда предложеното изменение и становището по него, предоставено от ГРЕТА, и след консултация със страните по тази конвенция и след получаване на тяхното единодушно съгласие може да приеме изменението.

4. Текстът на всяко изменение, прието от Комитета на министрите в съответствие с ал. 3 на този член, се изпраща на страните по конвенцията за приемане.

5. Всяко изменение, прието в съответствие с ал. 3 на този член, влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от един месец след датата, на която всички страни по конвенцията са информирали генералния секретар, че са го приели.

Глава десета - Заключителни разпоредби

Член 42 - Подписване и влизане в сила

1. Тази конвенция е открита за подписване от държавите - членки на Съвета на Европа, от държавите, които не са членки и са участвали в нейното изработване, и от Европейската общност.

2. Тази конвенция подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване. Актовете за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при генералния секретар на Съвета на Европа.

3. Тази конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която 10 подписали я държави, включващи най-малко 8 държави - членки на Съвета на Европа, са изразили съгласието си да бъдат обвързани от конвенцията в съответствие с разпоредбите на предходната алинея.

4. По отношение на всяка държава, спомената в ал. 1, или по отношение на Европейската общност, ако впоследствие изразят своето съгласие да бъдат обвързани от нея, конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на акта за ратификация, приемане или одобрение.

Член 43 - Присъединяване към конвенцията

1. След влизането в сила на тази конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може след консултиране със страните по конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие да покани всяка държава, която не членува в Съвета на Европа и не е участвала в изработването на конвенцията, да се присъедини към тази конвенция с решение, взето с мнозинството по чл. 20 , буква d) от Устава на Съвета на Европа и с единодушие на представителите на договарящите страни, имащи право да заседават в Комитета на министрите.

2. По отношение на всяка присъединяваща се държава конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на акта за присъединяване при генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 44 - Териториално приложение

1. Всяка държава или Европейската общност може към момента на подписване или при депозирането на своя инструмент за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване да посочи територията или териториите, за които ще се прилага тази конвенция.

2. Всяка страна по конвенцията може по всяко време след това чрез декларация, адресирана до генералния секретар на Съвета на Европа, да разшири прилагането на тази конвенция по отношение на всяка друга територия, посочена в декларацията и за чиито международни отношения отговаря или от името на която е овластена да поема задължения. По отношение на тази територия конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на декларацията от генералния секретар.

3. Всяка декларация, направена в съответствие с предходните две алинеи, може да бъде оттеглена по отношение на която и да е от посочените в нея територии чрез уведомление, адресирано до генералния секретар на Съвета на Европа. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 45 - Резерви

Не се допускат резерви по отношение на която и да е от разпоредбите на тази конвенция, с изключение на предвидената в чл. 31, ал. 2 .

Член 46 - Денонсиране

1. Всяка страна може по всяко време да денонсира тази конвенция чрез уведомление, адресирано до генералния секретар на Съвета на Европа.

2. Денонсирането влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 47 - Уведомления

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите - членки на Съвета на Европа, всяка държава, която е подписала конвенцията, всяка държава - страна по конвенцията, Европейската общност, всяка държава, поканена да подпише тази конвенция в съответствие с разпоредбите на чл. 42 , и всяка държава, поканена да се присъедини към тази конвенция в съответствие с разпоредбите на чл. 43 , за:

- a) всяко подписване;
- b) депозирането на всеки акт за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване;
- c) всяка дата на влизане в сила на тази конвенция в съответствие с членове 42 и 43;
- d) всяко изменение, прието в съответствие с чл. 41, и датата, на която това изменение влиза в сила;
- e) всяко денонсиране, направено в съответствие с разпоредбите на чл. 46 ;
- f) всеки друг акт, уведомление или съобщение, отнасящи се до тази конвенция;
- g) всяка резерва по чл. 45 .

В уверение на горното долуподписаните, надлежно упълномощени за тази цел, подписаха тази конвенция.

Съставена във Варшава на 16 май 2005 г. на английски и френски език, като и двата текста имат еднаква сила, в един екземпляр, който се депозира в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия от нея на всяка държава - членка на Съвета на Европа, на държавите нечленки, които са участвали в изработването на тази конвенция, на Европейската общност и на всяка друга държава, поканена да се присъедини към нея.